

Vergaderjaar 2025–2026

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 4249

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 2 februari 2026

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 7 november 2025 inzake Fiche: [MFK] Verordening instrument voor samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid en ontmanteling (Kamerstuk 22 112, nr. 4203).

De vragen en opmerkingen zijn op 8 januari 2026 aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voorgelegd. Bij brief van 2 februari 2026 zijn de vragen beantwoord.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Mohandis

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

Inhoudsopgave	blz.
I. Gezamenlijke inbreng van de commissie	2
II. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	4
Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie	4
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	6
Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie	6
III. Reactie van de Minister	6

I. Gezamenlijke inbreng van de commissie

De vaste commissie voor VWS heeft in het kader van het groot project PALLAS de leden Krul (CDA) en Vervuurt (D66) tot rapporteur benoemd. De rapporteurs hebben ten behoeve van het verslag schriftelijke overleg een inbreng opgesteld met vragen van verdiepende en verduidelijkende aard aan de Minister. De commissie heeft in de procedurevergadering VWS van 17 december 2025 besloten de inbreng van de rapporteurs over te nemen en in het verslag als gezamenlijk inbreng van de commissie op te nemen (deel I). Hierna volgen de inbrengen van de afzonderlijke fracties (deel II). Onderstaand treft u de vragen van de commissie gezamenlijk aan de Minister.

Algemeen.

In de uitgangspuntennotitie die in het kader van het groot project PALLAS overeen is gekomen met de Minister staat: «Ook over de toekomstige ontmanteling van de bestaande Hoge Flux Reactor (HFR) en de (dekking van) de daarmee gemoeide kosten wenst de commissie geïnformeerd te worden in de basisrapportage en, indien daarin veranderingen zouden optreden, ook in de betreffende voortgangsrapportage(s).»

- Waarom en met welke reden(en) is in de basisrapportage (d.d. 30 oktober 2025) niks opgenomen inzake de ontwikkeling zoals vermeldt in het BNC-fiche (d.d. 7 november 2025), ook al had VWS deze informatie al sinds eind 2024?
- Is de Minister voornemens om in de volgende voortgangsrapportages wel over deze en eventuele andere externe ontwikkelingen/risico's te rapporteren aan de Kamer, zoals verzocht in de uitgangspuntennotitie?

Beweegredenen en onderhandelingen.

De commissie deelt het oordeel van de Minister dat het zinvol is om de Europese Commissie (en JRC) te vragen naar de beweegredenen om (verantwoordelijkheid van) de ontmanteling over te dragen aan Nederland. De commissie VWS leest in brief echter ook dat de voorgestelde aanpassing in het wetsvoorstel om onderhandelingen hierover te voeren, als een verrassing kwamen voor het kabinet. En dat een gesprek met het Joint Research Centrum (JRC) om helderheid te krijgen over de achtergrond van deze wijzigingen tot op heden niets opleverde. Het kabinet wil zich desondanks constructief opstellen. Ook zal het kabinet vragen naar nadere informatie omtrent de introductie van de deadline:

- Kan de Minister aangeven wanneer de Kamer wordt geïnformeerd over de beweegredenen van de Europese Commissie (hierna: Commissie)?
- Wat is de laatste stand van zaken ten aanzien van de overweging van de Commissie en het JRC tot de overdracht en de deadline?
- Wat bedoelt de Minister met «constructief»? Is er een scenario denkbaar waarin de Minister akkoord gaat met een overdracht en zo ja, waaruit bestaat deze?
- Hoe ziet het scenario eruit indien de Minister niet akkoord gaat met de overdracht?

- Is het overnemen van het eigendom van de nucleaire faciliteit een (vrijwillige) keuze die voorligt aan Nederland?
- Klopt het dat besluitvorming over het voorstel op grond van artikel 203 van het Eurotom-verdrag, unanimitieit in de Raad vereist?
- Kan Nederland op grond van de verordening gedwongen worden tot een overname, indien het voorstel door de Raad wordt aangenomen? Wat is de inschatting van de Minister dat het voorstel van de Commissie, op het punt van de overdracht ontmanteling, (unaniem) door andere lidstaten wordt ondersteund?
- Hoe beoordeelt de Minister de onderhandelingspositie van Nederland, aangezien het voorstel in bredere zin onderdeel uitmaakt van de MFK-onderhandelingen waarbij de inzet van het kabinet is een beperking van de stijging van de Nederlandse afdrachten aan de EU? Is er sprake van uitruil?

Tijdpad en impact op planning.

- Kan de Kamer een uitgewerkt tijdpad met informatiemomenten en besluitvormingsmomenten (inclusief de betrokkenheid van de Kamer) ontvangen ten aanzien van de invoering van het voorstel, gelet op de beoogde inwerkingtreding op 1 januari 2028? Bijvoorbeeld op basis van de planning van de Voorzitterschappen.
- Hoe verhoudt het voorstel zich tot het PALLAS project en welke mogelijke gevolgen (zoals inhoudelijke, organisatorische/planning en financiële) kan dit hebben voor de verdere uitrol van PALLAS?

Betrekken andere partijen en EU landen.

- Wat is de reactie van andere landen op het voorstel tot dusver en specifiek van die landen waar eveneens een nucleaire faciliteit van het JRC aanwezig is (België, Duitsland en Italië) die op termijn ook de reactoren moeten vervangen? Kan de commissie hierover blijvend worden geïnformeerd?
- Op welke wijze is de Minister voornemens om zich in de Raadsonderhandelingen in te zetten om de nationale belangen te behartigen zoals deze in het BNC-fiche zijn vastgelegd?
- Is de Minister voornemens om met ambtsgenoten uit België, Duitsland en Italië te overleggen over hun standpunt en over een eventuele afgestemde zienswijze op het voorstel?
- In Italië is het JRC reeds begonnen met de ontmanteling van een nucleaire faciliteit. Wat zijn tot dusver de ervaringen van Italië? Welke partijen (nationale en internationale organisaties en bedrijven) zijn bij de uitvoering betrokken? Op welke wijze is onder meer een eventuele kostenoverschrijding geregeld, wie is verantwoordelijk? Liggen de financiële risico's (zoals kosten, operationele, liquiditeit en marktrisico's) bij de JCR of Italië?
- Is de Minister voornemens om eventueel andere ministeries (zoals KGG, Economische Zaken) en adviesorganen zoals de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (AVNS) te betrekken bij het vervolgtraject en zienswijze op het Fiche?
- Worden provinciale en gemeentelijke besturen ook geïnformeerd c.q. betrokken bij de zienswijze op het voorstel waar het de ontmanteling betreft?

Nieuw aanspreekpunt voor JRC: voldoende kennis voorhanden?

Het gedeelte van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) dat aanspreekpunt is voor het JRC over de HFR en beleidsverantwoordelijk voor NRG komt over naar het Ministerie van VWS. Dit is nog niet formeel geregeld. Vooruitlopend op de formalisering is VWS wel al aanspreekpunt voor JRC:

- Is er met deze overdracht voldoende capaciteit en inhoudelijke deskundigheid bij het Ministerie van VWS om de onderhandelingen te voeren?
- Heeft deze overdracht gevolgen voor de projectorganisatie rondom (groot project) PALLAS? Worden deze aan elkaar gekoppeld en/of maken zij momenteel ook onderdeel uit van de projectorganisatie PALLAS?

Verantwoordelijk ontmanteling toch naar Nederland.

Mocht het zover komen dat de verantwoordelijkheid voor de ontmanteling toch bij Nederland komt te liggen:

- Kan de Minister dan uitleggen wat de impact, financieel, technisch en organisatorisch, kan zijn, mocht Nederland de ontmanteling op zich moet nemen?
- Kan de Minister inschatten of de ontmanteling überhaupt door Nederland kan worden uitgevoerd, aangezien diverse andere grote infrastructurele c.q. bouwprojecten moeizaam van de grond komen en/of opdrachten door aannemers worden teruggegeven?
- Kan de Minister informeren bij het Joint Research Center welke verschillende scenario's voor het overnemen van het ontmantelen van de HFR zij voor zich zien?
- Kan de Minister een beeld schetsen van de voorwaarden die Nederland nodig heeft om de ontmanteling van de HFR over te nemen?
- Is er ook een scenario denkbaar waarbij de HFR niet wordt ontmanteld en enkel buiten werking/bedrijf wordt gesteld?
- Op welke wijze zet het kabinet zich in de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader in om de financiële gevolgen van het voorstel van de Europese Commissie voor Nederland te beperken?

Informatieafspraken t.a.v. voorstel van de commissie voor een wetgevende verordening (COM(2025)598), ontmanteling van nucleaire faciliteiten.

- Kan de Minister de Kamer op de hoogte houden van de voortgang van de onderhandelingen in de Raad?
- Kan de Minister de Kamer tijdig informeren als de Minister voorziet in de onderhandelingen te moeten afwijken van het kabinetsstandpunt zoals vastgelegd in het BNC-fiche?
- Kan de Minister de Kamer tijdig informeren over opties die voorliggen in de Raad en de Raadswerkgroepen die directe gevolgen hebben voor de Nederlandse inzet?
- Kan de Minister de Kamer tijdig informeren zodra een akkoord aanstaande is, zodat dit in concept kan worden gedeeld en bestudeerd?

Tot slot. De commissie ontvangt de beantwoording op de gestelde vragen graag tijdig voor het geplande commissiedebat over het groot project PALLAS.

II. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de verordening op het gebied van nucleaire veiligheid en ontmanteling en hebben hierover nog een aantal vragen en opmerkingen.

Genoemde leden steunen het kabinetsstandpunt dat het Joint Research Centrum (JRC) verantwoordelijk is en blijft voor de ontmanteling van de Hoge Flux Reactor (HFR) in Petten, zowel financieel als organisatorisch en dat er geen sprake kan zijn van risico overdracht, in welke vorm dan ook

aan Nederland. Echter hebben genoemde leden ook zorgen, omdat het wetsvoorstel de bekostiging van de ontmanteling en de mogelijkheid van risico overdracht niet uitsluit. Kan er een inschatting gemaakt worden wat deze kosten zijn?

Zoals vermeld in de brief heeft er in december 2024 op hoog ambtelijk overleg niveau overleg plaatsgevonden tussen de JRC en het Ministerie van VWS, waarbij VWS bovenstaande standpunten wederom kenbaar heeft gemaakt. Het kabinet schrijft dan ook in haar brief «verrast» te zijn door de voorgelegde aanpassing om onderhandelingen te gaan voeren. Genoemde leden vinden «verrast» een understatement en vinden het daarnaast zeer ongepast dat het kabinet geen helderheid krijgt van JRC over de achtergrond van deze wijzigingen. Genoemde leden vragen hierbij het gespreksverslag van het ambtelijk overleg in 2024 op en wensen deze uiterlijk met de beantwoording van dit schriftelijk overleg te ontvangen. Wat is het standpunt van JRC in deze discussie? Waarom komt JRC alsnog met een voorstel tot wijziging, terwijl Nederland een duidelijk standpunt heeft ingenomen? Waarom wil JRC de verantwoordelijkheid van de ontmanteling overdragen aan Nederland? Wat is het belang van de EU om de lidstaten voor deze ontmanteling te laten opdraaien?

In het voorliggende voorstel wordt de term «discussions» vervangen voor «negotiations», en blijkt daarbij de achtergrond van deze term in het voorstel niet duidelijk. Genoemde leden willen expliciet weten waarover deze onderhandelingen exact gaan? Het kabinet geeft zelf aan dat uit het voorstel niet duidelijk wordt waarom er een deadline van twee jaar gekoppeld wordt aan de onderhandelingen. Genoemde leden willen alsnog duidelijkheid over de deadline in het voorstel.

Daarnaast is het onduidelijk wat de samenwerking met derde landen exact inhoudt? Graag een verduidelijking. Gaat het hier alleen om financiering? Of ook om planmatige en uitvoeringscapaciteit? In het voorstel wordt specifiek verwezen naar de Russische oorlog tegen Oekraïne die onder andere schade heeft veroorzaakt aan nucleaire energiefaciliteiten. Het nieuwe instrument kan gerelateerde behoeften aan Oekraïne op het gebied van nucleaire veiligheid ondersteuning bieden, genoemde leden willen weten wat dit exact betekent en inhoudt?

Waar houden «relevante» kosten op? En wat wordt exact bedoeld met «relevant»? Het kabinet geeft aan zich in te zetten op een beperking van de stijging van de Nederlandse afdrachten aan de EU, hoe wordt dit gewaarborgd? In het geval van extra afdrachten, komen deze ten laste van de begroting van VWS? Aangezien het Ministerie van VWS deze portefeuille overneemt van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG)? Welke financiële consequenties heeft deze overname van KGG, überhaupt voor de begroting van VWS? Waarom neemt VWS deze portefeuille over van KGG?

Zijn alle onderzoeken voor het management of change (MOC) in het kader van de ontmanteling van de HFR afgerond? Indien nee, waarom niet? Indien ja, kan de Kamer daar met de beantwoording van dit schriftelijk overleg ook inzage in krijgen? Indien nee, waarom niet? Kan er iets gezegd worden over eventuele (extra) kosten die hieruit naar voren kwamen?

Genoemde leden willen ten slotte weten welke gevolgen voorliggende commissievoorstellen hebben voor de toekomstige PALLAS reactor? Wordt de realisatie van de PALLAS reactor op enige manier beïnvloed door de frictie die is ontstaan tussen de Europese Unie (JRC-gerelateerd)

en het kabinet? Ondanks dat PALLAS niet in eigendom is van JRC, maar zij wel samen opereren vanuit dezelfde locatie in Petten? Hoe waarborgt het kabinet dat er duidelijkheid is over wie verantwoordelijk is voor welk risico? Zeker bij gevallen waarbij de partij die de uitvoering voor haar rekening neemt een andere is dan degene die de rekening betaald?

Genoemde leden vragen de Minister de beantwoording op dit schriftelijk overleg uiterlijk in de eerste week van februari met de Kamer te delen, één week voor het geplande commissiedebat over het groot project PALLAS.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het BNC-fiche. Zij delen het standpunt van het kabinet dat het JRC verantwoordelijk is, zowel financieel als organisatorisch, voor de ontmanteling van de HFR. Deze leden hebben in aanvulling op de gezamenlijk inbreng van de vaste Kamercommissie nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat het kabinet aangeeft dat Nederland niet de kennis en capaciteit heeft om de verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van de HFR op zich te nemen. Deze leden vragen of de Minister dit nader kan toelichten, en ook of JRC deze kennis en capaciteit zelf wel heeft. Genoomde leden vragen welke kennis en capaciteit er wel aanwezig is in Nederland, bijvoorbeeld bij de Centrale Organisatie Voor radioactief Afval (COVRA) en NRG PALLAS, specifiek als het gaat om ontmanteling. Ook vragen zij of er, gezien de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van nucleaire energie in Nederland, niet juist behoefte is aan meer opbouw van dit soort kennis en capaciteit in Nederland en zo ja, hoe de Minister dit wil stimuleren.

De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister nader wil toelichten hoe het JRC omgaat met nucleaire installaties in andere lidstaten. Zij vragen of daar ook (concrete) voorstellen worden gedaan voor overdracht van de uitvoering van de ontmanteling van een nucleaire installatie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de Verordening instrument voor samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid en ontmanteling. Genoomde leden hebben geen vragen aan de Minister.

III. Reactie van de Minister

Ik dank de leden van de commissie en de fracties voor hun inbreng. Ik ga hieronder in op de vragen die zijn gesteld.

Reactie op de gezamenlijke inbreng van de Commissie

Waarom en met welke reden(en) is in de basisrapportage (d.d. 30 oktober 2025) niks opgenomen inzake de ontwikkeling zoals vermeldt in het BNC-fiche (d.d. 7 november 2025), ook al had VWS deze informatie al sinds eind 2024?

De Europese Commissie is eigenaar van de HFR en is (financieel en organisatorisch) verantwoordelijk voor de ontmanteling van de HFR. Hierover is geen discussie. Aangezien gerefereerd wordt naar eind 2024 veronderstel ik dat met «deze informatie» wordt bedoeld: dat het JRC de wens heeft om het eigendom van de HFR en daarmee de uitvoering van de ontmanteling van de HFR aan Nederland over te dragen, waarbij de kosten daarvan voor rekening van de EC blijven. De wens om het eigendom en de verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van de HFR

over te dragen aan Nederland heeft de EC een aantal keren uitgesproken. Telkens heeft Nederland aangegeven daar niet in te willen meegaan. Ook eind 2024 heeft Nederland wederom duidelijk gemaakt dat het niet geïnteresseerd is in een overdracht en daarmee was het gesprek over dit onderwerp wat ons betreft afgerond. Met deze herhaling van standpunten was er op dat moment feitelijk niets veranderd aan de situatie rond de ontmanteling en daarom is daarover ook geen melding gedaan in de basisrapportage.

Is de Minister voornemens om in de volgende voortgangsrapportages wel over deze en eventuele andere externe ontwikkelingen/risico's te rapporteren aan de Kamer, zoals verzocht in de uitgangspuntennotitie? Mochten er relevante ontwikkelingen zijn dan zal ik u uiteraard informeren.

Kan de Minister aangeven wanneer de Kamer wordt geïnformeerd over de beweegredenen van de Europese Commissie (hierna: Commissie)?
Uit de eerdere gesprekken maak ik op dat de Commissie vindt dat ze zelf momenteel niet de mensen heeft om goed uitvoering te kunnen geven aan de ontmanteling. Zodra de Europese Commissie hier nadere duiding aan geeft, zal ik de Kamer hier verder over informeren.

Wat is de laatste stand van zaken ten aanzien van de overweging van de Commissie en het JRC tot de overdracht en de deadline?
De Nederlandse inbreng in de Raadswerkgroep Atoomzaken verloopt volgens het BNC-fiche. Nederland zet in op het behoud van de tekst in de huidige wetgeving (met betrekking tot het interne onderdeel van het wetsvoorstel INSC-D) en houdt vast aan een vrijwillige discussie tussen gastland en de Commissie en het JRC over een optionele overdracht. Nederland heeft in de Raad aangegeven al besloten te hebben geen overdracht te willen. De drie andere gastlanden van een nucleaire faciliteit (België, Duitsland en Italië) bepalen zelf of zij wel of geen overdracht willen en wat dan de timing hiervan zal zijn.

Wat bedoelt de Minister met «constructief»? Is er een scenario denkbaar waarin de Minister akkoord gaat met een overdracht en zo ja, waaruit bestaat deze?

Op dit moment is er geen scenario denkbaar waarin het kabinet akkoord gaat met een overdracht. Het constructief opstellen ziet op de aanpassingen in de wettekst die de Commissie voorstelt.

Hoe ziet het scenario eruit indien de Minister niet akkoord gaat met de overdracht?

Dan blijft de situatie zoals die nu al is. De Commissie is verantwoordelijk voor de ontmanteling en zal de uitvoering daarvan ter hand nemen.

Is het overnemen van het eigendom van de nucleaire faciliteit een (vrijwillige) keuze die voorligt aan Nederland?

Ja. Ook in het wetsvoorstel wordt daaraan niets veranderd: «The transfer referred to in the first subparagraph, point (a), shall be voluntary for any host Member State.»

Klopt het dat besluitvorming over het voorstel op grond van artikel 203 van het Eurotom-verdrag, unanimitéit in de Raad vereist?

Ja.

Kan Nederland op grond van de verordening gedwongen worden tot een overname, indien het voorstel door de Raad wordt aangenomen? Wat is de inschatting van de Minister dat het voorstel van de Commissie, op het

punt van de overdracht ontmanteling, (unaniem) door andere lidstaten wordt ondersteund?

Nee, de overdracht is vrijwillig. In het wetsvoorstel staat: «The transfer referred to in the first subparagraph, point (a), shall be voluntary for any host Member State.»

Hoe beoordeelt de Minister de onderhandelingspositie van Nederland, aangezien het voorstel in bredere zin onderdeel uitmaakt van de MFK-onderhandelingen waarbij de inzet van het kabinet is een beperking van de stijging van de Nederlandse afdrachten aan de EU? Is er sprake van uitruil?

De overdracht is vrijwillig.» In het wetsvoorstel staat: «The transfer referred to in the first subparagraph, point (a), shall be voluntary for any host Member State.

Er is geen sprake van een uitruil.

Kan de Kamer een uitgewerkt tijdpad met informatiemomenten en besluitvormingsmomenten (inclusief de betrokkenheid van de Kamer) ontvangen ten aanzien van de invoering van het voorstel, gelet op de beoogde inwerkingtreding op 1 januari 2028? Bijvoorbeeld op basis van de planning van de Voorzitterschappen.

Na publicatie van het voorstel van de Europese Commissie in juli 2025 wordt stapsgewijs toegewerkt naar besluitvorming over het volgend Meerjarig Financieel Kader (MFK) en eigenmiddelenbesluit (EMB). Op dit moment vinden technische besprekingen plaats in diverse werkgroepen in Brussel onder leiding van het Cypriotisch voorzitterschap. De onderhandelingen vinden vervolgens plaats in de Raad Algemene Zaken (RAZ) en de Europese Raad (ER). Na akkoord van de regeringsleiders stelt de Raad de MFK-verordening unaniem vast. Het Europees Parlement (EP) moet formeel instemmen. Het EP heeft geen amendementsrecht, maar moet instemmen met het eindresultaat. In het geval van het EMB vindt ook besluitvorming in de Raad plaats met unanimiteit, na raadpleging van het EP. Het EMB treedt pas in werking na goedkeuring door de lidstaten overeenkomstig hun nationale grondwettelijke procedures. In Nederland betekent dit parlementaire behandeling van een wet ter goedkeuring van het EMB.

Gedurende het Cypriotisch voorzitterschap staat op 17 maart 2026 bij de RAZ een MFK debat geagendeerd en op 18-19 juni 2026 een bespreking tijdens de ER. Het is nog te vroeg in de onderhandelingen om te kunnen zeggen wanneer er toegewerkt gaat worden richting een akkoord op het MFK en EMB. Uw Kamer wordt geïnformeerd over het verloop van de onderhandelingen, in het bijzonder via de overleggen die plaatsvinden voorafgaande aan de Raad Algemene Zaken (MFK), de Raad Economische en Financiële Zaken (EMB) en de Europese Raad en tevens middels technische briefings.

Hoe verhoudt het voorstel zich tot het PALLAS project en welke mogelijke gevolgen (zoals inhoudelijke, organisatorische/planning en financiële) kan dit hebben voor de verdere uitrol van PALLAS?

Het wetsvoorstel van de EC ziet niet op het PALLAS-project.

Wat is de reactie van andere landen op het voorstel tot dusver en specifiek van die landen waar eveneens een nucleaire faciliteit van het JRC aanwezig is (België, Duitsland en Italië) die op termijn ook de reactoren moeten vervangen? Kan de commissie hierover blijvend worden geïnformeerd?

Lidstaten hebben vragen gesteld om het gehele wetsvoorstel (intern en externe deel) beter te kunnen begrijpen. Dit wetsvoorstel is een samenvoeging van twee voormalig separate verordeningen (intern en extern deel) en houdt rekening met de nieuwe aanpak van de Commissie die

gericht is op meer flexibiliteit en vereenvoudiging. Lidstaten hebben hierbij aandacht gevraagd voor het blijven betrekken van lidstaten bij de implementatie van het wetsvoorstel, onder andere inzake besluitvorming over werkplannen en samenwerking met niet-EU landen (het externe deel).

Nederland heeft vragen gesteld over de wijziging van «discussions» naar «negotiations» en de toegevoegde 2-jaarstermijn voor het afronden van deze gesprekken/onderhandelingen. De andere landen gastlanden van een JRC-faciliteit hebben ook interesse in de antwoorden van de Commissie op de vragen van

Nederland. Bij de 2-jaarstermijn heeft Nederland verder ingebracht dat een dergelijke termijn voor Nederland niet van toepassing is vanwege het reeds nationaal genomen besluit tot geen overdracht.

Op welke wijze is de Minister voornemens om zich in de Raadsonderhandelingen in te zetten om de nationale belangen te behartigen zoals deze in het BNC-fiche zijn vastgelegd?

Zoals gebruikelijk neemt de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland deel aan de raadsvergaderingen en is het kabinetsstandpunt zoals verwoord in het BNC-fiche leidend.

Is de Minister voornemens om met ambtsgenoten uit België, Duitsland en Italië te overleggen over hun standpunt en over een eventuele afgestemde zienswijze op het voorstel?

Nederland staat in contact met de delegaties van andere landen en trekt waar mogelijk op met gelijkgestemde lidstaten.

In Italië is het JRC reeds begonnen met de ontmanteling van een nucleaire faciliteit. Wat zijn tot dusver de ervaringen van Italië? Welke partijen (nationale en internationale organisaties en bedrijven) zijn bij de uitvoering betrokken? Op welke wijze is onder meer een eventuele kostenoverschrijding geregeld, wie is verantwoordelijk? Liggen de financiële risico's (zoals kosten, operationele, liquiditeit en marktrisico's) bij de JCR of Italië?

Naar ik begrip liggen daar alle risico's voor de ontmanteling van de nucleaire faciliteiten bij het JRC. De uitzondering is een kleine reactor (Ispra 1) die in 2019 is overgenomen door de Italiaanse overheid. Dit is gebaseerd op een overeenkomst uit 2009 waarin is vastgelegd dat Italië verantwoordelijk is voor de ontmanteling van Ispra-1 en het JRC verantwoordelijk is voor alle andere faciliteiten op het terrein van het JRC.

Is de Minister voornemens om eventueel andere ministeries (zoals KGG, Economische Zaken) en adviesorganen zoals de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (AVNS) te betrekken bij het vervolgtraject en zienswijze op het Fiche?

Zoals gebruikelijk zijn alle ministeries in de gelegenheid gesteld om bij te dragen aan dit BNC-fiche.

Worden provinciale en gemeentelijke besturen ook geïnformeerd c.q. betrokken bij de zienswijze op het voorstel waar het de ontmanteling betreft?

Nee, daar is geen reden toe. Aan de feitelijke situatie is niets veranderd. Het JRC is en blijft verantwoordelijk voor de ontmanteling van de HFR.

Is er met deze overdracht voldoende capaciteit en inhoudelijke deskundigheid bij het Ministerie van VWS om de onderhandelingen te voeren?

Ja, maar er is geen sprake van het voeren van onderhandelingen over een overdracht.

Heeft deze overdracht gevolgen voor de projectorganisatie rondom (groot project) PALLAS? Worden deze aan elkaar gekoppeld en/of maken zij momenteel ook onderdeel uit van de projectorganisatie PALLAS?
Er is geen sprake van een overdracht.

Kan de Minister dan uitleggen wat de impact, financieel, technisch en organisatorisch, kan zijn, mocht Nederland de ontmanteling op zich moeten nemen?

Nee, dit heb ik niet onderzocht. Ik zie geen reden dit te onderzoeken aangezien de verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van de HFR bij het JRC ligt.

Er is ook geen sprake van «moeten» bij het overnemen van de ontmanteling. Een overdracht is vrijwillig.

Kan de Minister inschatten of de ontmanteling überhaupt door Nederland kan worden uitgevoerd, aangezien diverse andere grote infrastructurele c.q. bouwprojecten moeizaam van de grond komen en/of opdrachten door aannemers worden teruggegeven?

Op dit moment is de kennis over en ervaring met de ontmanteling van de nucleaire faciliteiten in Nederland aanwezig, maar wel beperkt. Dat betekent dat deze kennis opgebouwd dient te worden met het aantrekken van mensen met de juiste expertise en eventueel extern betrokken moeten worden.

Kan de Minister informeren bij het Joint Research Center welke verschillende scenario's voor het overnemen van het ontmantelen van de HFR zij voor zich zien?

Nee, ik ben niet voornemens de verantwoordelijkheid voor het ontmantelen van de HFR over te nemen.

Kan de Minister een beeld schetsen van de voorwaarden die Nederland nodig heeft om de ontmanteling van de HFR over te nemen?

Nederland neemt de verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van de HFR niet over.

Is er ook een scenario denkbaar waarbij de HFR niet wordt ontmanteld en enkel buiten werking/bedrijf wordt gesteld?

In het Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen (Bkse) onder de Kernenergiewet is opgenomen dat de houder van een vergunning voor een nucleaire inrichting onmiddellijk aanvangt met de buitengebruikstelling en de ontmanteling van die inrichting nadat de normale bedrijfsvoering is beëindigd. Dit geldt ook voor de HFR en betekent dat de HFR zo snel mogelijk na buitengebruikstelling ontmanteld dient te worden.

Op welke wijze zet het kabinet zich in de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader in om de financiële gevolgen van het voorstel van de Europese Commissie voor Nederland te beperken?

De voorziene stijging van de EU-afrachten als gevolg van de voorstellen sluit niet aan bij de budgettaire kaders zoals opgenomen in de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit is het gevolg van het totale pakket aan voorstellen, zowel ten aanzien van de uitgaven (MFK) als de inkomsten (EMB). Het ontbreekt aan afdoende scherpe financiële keuzes in het voorstel. Daarom zal het kabinet inzetten op een verlaging van het voorgestelde MFK waarbij de modernisering overeind dient te blijven. Het kabinet vindt op basis van eerste schattingen dat Nederland in het voorstel te veel bijdraagt in vergelijking tot andere lidstaten. Er is daarmee in het voorstel geen sprake van een voor het kabinet acceptabel aandeel in de nationale bijdragen via het voorgestelde eigenmiddelenbesluit. De inzet van het kabinet is dat dit moet worden aangepast. Het kabinet verwacht dat een korting op de bni-afracht noodzakelijk is om dit te

bereiken. Het kabinet zal ook inzetten op behoud van de perceptiekostenvergoeding op het huidige niveau van 25%.

Kan de Minister de Kamer op de hoogte houden van de voortgang van de onderhandelingen in de Raad?

Ik zal de Kamer hierover bij de volgende voortgangsrapportage informeren.

Kan de Minister de Kamer tijdig informeren als de Minister voorziet in de onderhandelingen te moeten afwijken van het kabinetsstandpunt zoals vastgelegd in het BNC-fiche?

Wanneer het kabinetsstandpunt wijzigt, zal de Kamer hierover worden geïnformeerd.

Kan de Minister de Kamer tijdig informeren over opties die voorliggen in de Raad en de Raadswerkgroepen die directe gevolgen hebben voor de Nederlandse inzet?

Wanneer het kabinetsstandpunt wijzigt, zal de Kamer hierover worden geïnformeerd.

Kan de Minister de Kamer tijdig informeren zodra een akkoord aanstaande is, zodat dit in concept kan worden gedeeld en bestudeerd?

Wanneer het kabinetsstandpunt wijzigt, zal de Kamer hierover worden geïnformeerd.

Reactie op de vragen van de leden van de PVV-fractie

Echter hebben genoemde leden ook zorgen, omdat het wetsvoorstel de bekostiging van de ontmanteling en de mogelijkheid van risico overdracht niet uitsluit. Kan er een inschatting gemaakt worden wat deze kosten zijn?

Vergunninghouders van nucleaire installaties moeten iedere vijf jaar een financiële zekerheidstelling afgeven bij de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van Financiën. In 2024 is de aanvraag voor financiële zekerheidstelling van NRG PALLAS voor de HFR door beide Ministers goedgekeurd. De bedragen in het ontmantelingsplan zijn bedrijfsvertrouwelijk. Daarnaast moet het ontmantelingsplan iedere vijf jaar geactualiseerd worden. Het meest recente ontmantelingsplan voor de HFR is gemaakt in 2022 en in 2023 door de ANVS goedgekeurd. De Europese Commissie/JRC heeft zich als eigenaar van de HFR per brief garant gesteld de ontmantelingskosten te dekken uit haar «JRC Decommissioning and waste management program» (D&WMP).

Genoemde leden vragen hierbij het gespreksverslag van het ambtelijk overleg in 2024 op en wensen deze uiterlijk met de beantwoording van dit schriftelijk overleg te ontvangen.

In december 2024 heeft er hoog-ambtelijk overleg plaatsgevonden tussen het JRC en het Ministerie van VWS, om het brede onderzoeksprogramma van het JRC in Petten te bespreken. In dit overleg heeft het JRC de ontmanteling van de HFR als onderwerp opgebracht, inclusief de intentie om afspraken te maken over formele gesprekken over de overdracht van het eigendom van de HFR aan Nederland. Nederland heeft in dit overleg het standpunt herhaald dat ook in eerdere informele overleggen is gehanteerd, namelijk dat het JRC verantwoordelijk dient te blijven voor de uitvoering van de ontmanteling en dat de Nederlandse overheid niet bereid is formele onderhandeling te voeren met het JRC over een overdracht.

Van dit informele overleg is geen verslag opgesteld.

Wat is het standpunt van JRC in deze discussie?

De voorkeur van het JRC is om het eigendom van de HFR, en daarmee de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de ontmanteling, over te dragen aan Nederland.

Waarom komt JRC alsnog met een voorstel tot wijziging, terwijl Nederland een duidelijk standpunt heeft ingenomen?
Dit is bij mij niet bekend.

Waarom wil JRC de verantwoordelijkheid van de ontmanteling overdragen aan Nederland?

Het JRC stelt dat Nederland beter in staat is deze ontmanteling te organiseren en uit te voeren dan het JRC.

Wat is het belang van de EU om de lidstaten voor deze ontmanteling te laten opdraaien?

Het JRC stelt dat Nederland beter in staat is deze ontmanteling te organiseren en uit te voeren dan het JRC met hun verwachting dat daardoor de kosten lager zullen uitvallen.

In het voorliggende voorstel wordt de term «discussions» vervangen voor «negotiations», en blijkt daarbij de achtergrond van deze term in het voorstel niet duidelijk. Genoemde leden willen expliciet weten waarover deze onderhandelingen exact gaan?

In het wetsvoorstel staat hierover het volgende: «The European Commission will conduct bilateral negotiations with each affected host Member State (i.e. Belgium, Germany, Italy and the Netherlands) to determine whether the Member State would be prepared to voluntarily take over the involved JRC nuclear facility and continue implementing the decommissioning programme according to plans. If a host Member State were willing to enter into such an agreement, the European Commission would still fully finance the relevant decommissioning programme».

Het kabinet geeft zelf aan dat uit het voorstel niet duidelijk wordt waarom er een deadline van twee jaar gekoppeld wordt aan de onderhandelingen. Genoemde leden willen alsnog duidelijkheid over de deadline in het voorstel.

Deze informatiebehoefte deel ik en daarom vraag ik aan de Commissie naar nadere informatie omtrent de introductie van de deadline.

Daarnaast is het onduidelijk wat de samenwerking met derde landen exact inhoudt? Graag een verduidelijking. Gaat het hier alleen om financiering? Of ook om planmatige en uitvoeringscapaciteit?

De samenwerking met derde landen ziet op de externe component van het wetsvoorstel en niet op de interne component waar de ontmanteling van JRC-locaties onder valt.

In het voorstel wordt specifiek verwezen naar de Russische oorlog tegen Oekraïne die onder andere schade heeft veroorzaakt aan nucleaire energiefaciliteiten. Het nieuwe instrument kan gerelateerde behoeften aan Oekraïne op het gebied van nucleaire veiligheid ondersteuning bieden, genoemde leden willen weten wat dit exact betekent en inhoudt?

De samenwerking en ondersteuning van Oekraïne ziet op de externe component van het wetsvoorstel en niet op de interne component waar de ontmanteling van JRC-locaties onder valt.

Waar houden «relevante» kosten op? En wat wordt exact bedoeld met «relevant»?

Als reactie op de vraag hierover van Nederland geeft het JRC aan dat hiermee wordt bedoeld op een plan voor ontmanteling van de HFR dat de Europese Commissie en Nederland samen zouden moeten maken als er in de vrijwillige gesprekken overeen zou worden genomen dat Nederland

het eigendom en de verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van de HFR overneemt van het JRC.

Het kabinet geeft aan zich in te zetten op een beperking van de stijging van de Nederlandse afdrachten aan de EU, hoe wordt dit gewaarborgd?
De voorziene stijging van de EU-afdrachten als gevolg van de voorstellen sluit niet aan bij de budgettaire kaders zoals opgenomen in de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit is het gevolg van het totale pakket aan voorstellen, zowel ten aanzien van de uitgaven (MFK) als de inkomsten (EMB). Het ontbreekt aan afdoende scherpe financiële keuzes in het voorstel. Daarom zal het kabinet inzetten op een verlaging van het voorgestelde MFK waarbij de modernisering overeind dient te blijven. Het kabinet vindt op basis van eerste schattingen dat Nederland in het voorstel te veel bijdraagt in vergelijking tot andere lidstaten. Er is daarmee in het voorstel geen sprake van een voor het kabinet acceptabel aandeel in de nationale bijdragen via het voorgestelde eigenmiddelenbesluit. De inzet van het kabinet is dat dit moet worden aangepast. Het kabinet verwacht dat een korting op de bni-afdracht noodzakelijk is om dit te bereiken. Het kabinet zal ook inzetten op behoud van de perceptiekosten-vergoeding op het huidige niveau van 25%.

In het geval van extra afdrachten, komen deze ten laste van de begroting van VWS?

De algemene EU-afdrachten zijn een generaal dossier en komen daarmee niet rechtstreeks ten laste van de begroting van VWS.

Aangezien het Ministerie van VWS deze portefeuille overneemt van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG)? Welke financiële consequenties heeft deze overname van KGG, überhaupt voor de begroting van VWS? Waarom neemt VWS deze portefeuille over van KGG?

Het Ministerie van VWS neemt de verantwoordelijkheid om binnen de Nederlandse overheid als eerste aanspreekpunt te fungeren voor het JRC als het over de HFR gaat. Dit heeft geen financiële gevolgen en ook geen gevolgen voor de begroting van VWS.

Het Ministerie van VWS neemt dit over van het Ministerie van KGG, omdat NRG PALLAS de exploitant is van de HFR-reactor. Zie ook Kamerstuk 33 626, nr. 21 inzake de Oprichting Stichting Voorbereiding Pallas-reactor.

Zijn alle onderzoeken voor het management of change (MOC) in het kader van de ontmanteling van de HFR afgerond? Indien nee, waarom niet? Indien ja, kan de Kamer daar met de beantwoording van dit schriftelijk overleg ook inzage in krijgen? Indien nee, waarom niet? Kan er iets gezegd worden over eventuele (extra) kosten die hieruit naar voren kwamen?

De ontmanteling van de HFR is de verantwoordelijkheid van het JRC.

Genoemde leden willen ten slotte weten welke gevolgen voorliggende commissievoorstellen hebben voor de toekomstige PALLAS reactor?
De voorliggende commissievoorstellen zien niet op de PALLAS-reactor.

Wordt de realisatie van de PALLAS reactor op enige manier beïnvloed door de frictie die is ontstaan tussen de Europese Unie (JRC-gerelateerd) en het kabinet?
Nee.

Ondanks dat PALLAS niet in eigendom is van JRC, maar zij wel samen opereren vanuit dezelfde locatie in Petten? Hoe waarborgt het kabinet dat er duidelijkheid is over wie verantwoordelijk is voor welk risico? Zeker bij

gevallen waarbij de partij die de uitvoering voor haar rekening neemt een andere is dan degene die de rekening betaald?

De PALLAS-reactor is eigendom van NRG PALLAS en NRG PALLAS zal ook de exploitant zijn van de PALLAS-reactor. Het terrein waarop de HFR staat is ook duidelijk afgebakend.

Reactie op de vragen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie lezen dat het kabinet aangeeft dat Nederland niet de kennis en capaciteit heeft om de verantwoordelijkheid voor de ontmanteling van de HFR op zich te nemen. Deze leden vragen of de Minister dit nader kan toelichten, en ook of JRC deze kennis en capaciteit zelf wel heeft.

Op dit moment is de kennis en ervaring met de ontmanteling van de nucleaire faciliteiten in Nederland aanwezig maar wel beperkt. Dat betekent dat deze kennis opgebouwd dient te worden met het aantrekken van mensen met de juiste expertise en eventueel extern betrokken moeten worden. Zo heeft VWS dat ook voor de bouw van de PALLAS-reactor gedaan.

Het JRC is in Ispra (Italië) actief bezig met de ontmanteling van de nucleaire faciliteiten en stelt zichzelf als doel om kennis, opgedaan met de ontmanteling van JRC-locaties, te delen met lidstaten.

Genoemde leden vragen welke kennis en capaciteit er wel aanwezig is in Nederland, bijvoorbeeld bij de Centrale Organisatie Voor radioactief Afval (COVRA) en NRG PALLAS, specifiek als het gaat om ontmanteling.

Er is beperkte ervaring met het organiseren en aansturen van een volledige ontmanteling van een reactor bij deze organisaties, omdat maar beperkt ervaring is opgedaan met ontmantelingen van nucleaire installaties in Nederland.

Ook vragen zij of er, gezien de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van nucleaire energie in Nederland, niet juist behoefte is aan meer opbouw van dit soort kennis en capaciteit in Nederland en zo ja, hoe de Minister dit wil stimuleren.

Er is meer kennis op het nucleaire terrein nodig in Nederland, over de gehele cyclus van voorbereiden tot en met ontmanteling, mede gezien de doelstelling van het kabinet om nieuwe kerncentrales voor energieopwekking te bouwen. De Minister van KGG stimuleert de kennisopbouw onder andere door het PIONIER-programma wat NRG PALLAS uitvoert in opdracht van KGG. Dit onderzoeksprogramma is de kennisbasis (humuslaag) voor het Meerjarige Missiegedreven Innovatieprogramma Kernenergie, waarmee het kabinet de komende jaren verder inzet op zowel innovatie en onderzoek als onderwijsontwikkeling.

De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister nader wil toelichten hoe het JRC omgaat met nucleaire installaties in andere lidstaten. Zij vragen of daar ook (concrete) voorstellen worden gedaan voor overdracht van de uitvoering van de ontmanteling van een nucleaire installatie.

Dit is een verantwoordelijkheid van het JRC. Naar ik begrijp liggen alle risico's voor de ontmanteling van de nucleaire faciliteiten bij het JRC. De uitzondering is een kleine reactor (Ispra 1) die in 2019 is overgenomen door de Italiaanse overheid. Dit is gebaseerd op overeenkomst uit 2009 waarin is vastgelegd dat Italië verantwoordelijk is voor de ontmanteling van Ispra-1 en het JRC verantwoordelijk is voor alle andere faciliteiten op het terrein van het JRC.